

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Michal Mlénský

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Finanční hospodaření Základní školy
Financial management of basic school

Student: Michal Mlénský

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Gryga

Ostrava 2013

Prohlašuji, že

jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

Beru na vědomí, že Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§35 odst.3);

souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití, mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do její skutečné výše).

V Ostravě dne: 13. 11. 2012

Michal Meliš

Ekonomická fakulta
Katedra: Právo

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student: **Michal Mlénský**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: Finanční hospodaření základní školy
Financial Management of Basic School

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Příspěvkové organizace a jejich financování
 3. Analýza finančního hospodaření vybrané organizace v oblasti školství
 4. Zhodnocení finančního hospodaření školy
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MOCKOVČÁKOVÁ, Alena, Danuše PROKŮPKOVÁ a Zdeněk MORÁVEK. *Příspěvkové organizace 2009*. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-416-1.
OCHRANA, František. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-052-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Milan Gryga**

Datum zadání: 23.11.2012
Datum odevzdání: 10.05.2013

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Obsah

Obsah

1. Úvod	2
2. Příspěvkové organizace	3
2.1. Příspěvkové organizace zřízené organizační složkou státu	4
2.2. Příspěvkové organizace územních samosprávných celků	6
2.2.1. Zřízení, změna a zrušení příspěvkových organizací	6
2.2.2. Hlavní a doplňková činnost příspěvkové organizace	8
2.3 Hospodaření příspěvkových organizací	10
2.3.1 Majetek příspěvkových organizací	10
2.3.2 Tvorba a použití fondů	13
2.3.3 Finanční kontrola	15
a) Veřejnosprávní kontrola	17
b) Vnitřní kontrolní systém	17
3. Analýza finančního hospodaření vybrané organizace v oblasti školství.....	19
3.2 Finanční hospodaření školy	25
3.2.1 Finanční hospodaření v roce 2008	26
3.2.2 Finanční hospodaření v roce 2009	28
3.2.3 Finanční hospodaření v roce 2010	29
3.2.4 Finanční hospodaření v roce 2011	31
3.2.5 Finanční hospodaření v roce 2012	33
4. Zhodnocení finančního hospodaření školy.....	35
4.1 Výsledek hospodaření školy	35
5. Závěr	38
Seznam použité literatury	40
Seznam zkratk:.....	42

1. Úvod

Bakalářská práce se zaměřuje na hospodaření a financování příspěvkové organizace. Vybraná příspěvková organizace je Základní škola Hustopeče, Komenského 163/2. Cílem je také analyzovat finanční zdroje ve školství se zaměřením na finanční toky plynoucí do škol a představit jakými způsoby a možnostmi lze získávat finanční prostředky pro potřeby škol.

Práce je rozdělena na pět kapitol včetně úvodu a závěru. Ve druhé kapitole je rozebrána problematika financování veřejných organizací z teoretického hlediska, obecná charakteristika školství jako celku, jeho poslání, cíle, užitky, institucionální struktura, historické aspekty a nastiňuje i aktuální problémy daného odvětví. Ve třetí kapitole je provedena analýza vybrané příspěvkové organizace, která zahrnuje příjmy a výdaje za posledních 5 let a charakteristika této organizace. Ve čtvrté kapitole je pak hospodaření školy zhodnoceno. V závěru je zhodnocena celá práce, včetně shrnutí všech poznatků.

Školství je jedním z odvětví veřejného sektoru, které zabezpečuje poskytování smíšených veřejných statků a je financováno v převážné míře z prostředků veřejných rozpočtů. Základní školy na úrovni regionálního školství jsou zřizovány především územními samosprávnými celky v rámci jejich samostatné působnosti.

Kvalitní vzdělávací systém, tedy školství, je klíčovým prvkem v každé vyspělé společnosti. Má vliv na ekonomickou a životní úroveň. Je tedy v zájmu každého státu, aby podporoval školský systém. A samozřejmě je také v zájmu každého jedince, aby se věnoval vzdělání a snažil se zdokonalovat ve svých schopnostech a vědomostech, z důvodu lepšího uplatnění na trhu práce a lepšího postavení ve společnosti. Rozvoj osobnosti žáků, studentů s důrazem na rozvoj schopností a zájmů, je prioritní cíl v našem vzdělávacím systému. V České republice zaručuje právo na bezplatné vzdělání na základních a středních školách listina základních práv a svobod.

Při zpracování své práce vycházím ze studia právních předpisů a odborné literatury, interních dokumentů Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 a webových stránek ministerstva školství.

2. Příspěvkové organizace

Příspěvková organizace je jednou z forem veřejného ústavu, právnickou osobou veřejného práva zřízenou k plnění úkolů ve veřejném zájmu. Příspěvkové organizace jsou veřejnoprávními neziskovými organizacemi. Neziskové organizace jsou charakterizovány jako nevýdělečné organizace, které nejsou zakládány za účelem podnikání a dosahování zisku, ale slouží ke splnění veřejně prospěšných cílů a zabezpečení veřejných statků. Jsou formálně založeny, zpravidla zakladatelskou listinou a mají institucionální strukturu a organizační formu.

V České republice jsou základy právního postavení příspěvkových organizací upraveny zákonem o rozpočtových pravidlech státu a zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Podle nich pak zřizují **příspěvkové organizace organizační složky státu a územní samosprávné celky**, a to pro takové činnosti v jejich působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

Organizace mají tyto znaky:

- příspěvková organizace **není zřízena za účelem podnikání**, za určitých podmínek může však provozovat i činnosti, které jsou ziskové, u příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu se jedná o jinou činnost, u příspěvkových organizací zřízených územním samosprávným celkem pak o činnost doplňkovou,
- příspěvková organizace **tvoří peněžní fondy**, jejichž náplň a způsob použití je upraven odlišně,
- příspěvková organizace má **právní subjektivitu**, byla jí vydána **zřizovací listina**, má samostatné IČO, ve zřizovací listině má vymezenou hlavní činnost nebo účel, pro který byla zřízena,
- příspěvková organizace je napojena na **rozpočet zřizovatele** závazným ukazatelem,
- příspěvková organizace **hospodaří s majetkem zřizovatele**.¹

¹ HANZLOVÁ, Olga a kol. *Účetnictví, daně a mzdy v nevýdělečné organizaci*. Praha: Verlag Dashöfer nakladatelství. ISBN 80-86229-42-4.

2.1. Příspěvkové organizace zřízené organizační složkou státu

Příspěvkové organizace zřízené organizační složkou státu (dále jen státní příspěvkové organizace) jsou právnické osoby a hospodaří s majetkem státu. Státní příspěvkovou organizaci lze zřídit pouze zákonem (zákon č. 218/2000 Sb.), nemůže bez souhlasu státu zaniknout, stát za ni přebírá odpovědnost a ručí za její závazky. V majetkoprávních vztazích se řídí zákonem č. 219/2000 Sb. Státní příspěvková organizace hospodaří s majetkem státu, vlastní majetek nemá a ani není schopna vlastní majetek nabývat. Pokud dosahuje příjmů ze svých činností, nejedná se o její příjmy, nýbrž o příjmy státu.

Organizačními složkami státu jsou různé orgány státní správy nebo instituce. Především se jedná o ministerstva a jiné správní úřady státu, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády ČR, Kancelář Veřejného ochránce práv, Akademie věd ČR, Grantová agentura ČR a jiná zařízení, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis. OSS jsou organizace vždy zřízené buď zákonem, nebo orgánem státní správy, především ministerstvem. Státními příspěvkovými organizacemi jsou v oblasti školství dětské diagnostické ústavy, dětské domovy nebo speciální školy, ve zdravotnictví fakultní nemocnice nebo psychiatrické léčebny, v oblasti vědy a výzkumu jednotlivé výzkumné ústavy.

Obecně je státní příspěvková organizace pojata už jen jako kategorie „přechodná“. V posledních letech došlo k výraznému omezení těchto organizací. Řada státních příspěvkových organizací se přeměnila na základě rozhodnutí příslušných ústředních správních úřadů na příspěvkové organizace krajů podle zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů. Zvláštním případem je přeměna státních příspěvkových organizací na subjekty obcí. K dalšímu omezení došlo na základě zákona 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení v oblasti tělovýchovy a sport a o souvisejících změnách².

² HAVLAN, Petr. *Česká příspěvková organizace v kostce*: (aneb její majetkoprávní podstata ve dvou aktuálních podobách). *Justičná revue: časopis pre právnú praxi*, Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR, Roč. 56, č. 6-7, s. 803 – 811, 9 s. ISSN 1335-6461. 2004. s. 803-804.

Pokud veřejná organizace poskytuje statky spotřebitelům bezplatně nebo za tzv. uživatelský poplatek, který nepokrývá celkové náklady na produkci statku, je nutné, aby organizace byla financována z veřejných rozpočtů nebo z jiných zdrojů, kterými mohou být dary nebo zisk z činnosti, která nesouvisí s posláním organizace a kterou organizace provozuje komerčně jako doplňkovou.

Státní příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými³:

- hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu,
- dále hospodaří s prostředky svých fondů,
- s peněžitými dary od fyzických a právnických osob,
- s peněžními prostředky získanými ze zahraničí,
- s prostředky získanými jinou činností,
- s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtu územních samosprávných celků a státních fondů, včetně prostředků z rozpočtu Evropské unie, Národního fondu a z finančních mechanismů.

Hospodaření se řídí rozpočtem nákladů a výnosů, který je po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu vyrovnaný. Do rozpočtu se zahrnují pouze náklady a výnosy související s hlavní činností. Hlavní činnost je vymezena zřizovatelem příspěvkové organizace ve zřizovací listině. Rozpočet se člení podle závazných ukazatelů, které určují jak výši příjmů, tak výši nákladů kterých má organizace dosáhnout. Rozpočet je pak stanoven na rozpočtový rok, což je rok kalendářní.

Zákon organizaci ukládá, aby prostředky získané ze státního rozpočtu použila na nezbytné krytí potřeb v souvislosti s hlavní činností organizace. Dále by měla dbát na to, aby s těmito prostředky hospodařila efektivně.

V případě, že příjmy související s hlavní činností jsou vyšší než související výdaje, může zřizovatel státní příspěvkové organizace stanovit tzv. odvod z provozu do státního rozpočtu.

³ § 53 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Kromě toho, může být stanoven i tzv. odvod z odpisů, pokud se uvažuje o omezení činnosti nebo dokonce zrušení organizace.

Zřizovatel může příspěvkové organizaci ve zřizovací listině kromě hlavní činnosti vymezit také možnost vykonávat **jinou činnost**. Jde o činnost, která doplňuje činnost hlavní. Ve zřizovací listině je pak vymezen především předmět a rozsah činnosti. Hospodaření jiné činnosti se sleduje odděleně od činnosti hlavní a nemělo by být ztrátové. Pokud organizace k 30. září zjistí, že výsledkem hospodaření je ztráta, je povinností statutárního orgánu příspěvkové organizace zajistit do konce roku její vyrovnaní, popřípadě tuto činnost ukončit.

2.2. Příspěvkové organizace územních samosprávných celků

Územně samosprávným celkem se rozumí obce i kraje. Územně samosprávné celky zřizují příspěvkové organizace pro činnosti, které svým rozsahem, strukturou a složitostí vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Jejich činnost upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Právě tento zákon ve svém § 23, odst. 1 umožňuje územním samosprávným celkům k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytváří zisk.⁴ Jedná se většinou o takové činnosti, kde vlastní příjmy organizace jsou buď rovny, nebo nižší než náklady spojené s poskytováním služeb. Obec rozhodnutím o zřízení příspěvkové organizace rozhoduje o poskytování příspěvku z rozpočtu obce. Příspěvek na provoz příspěvkové organizaci je určen k tomu, aby dorovnal rozdíl mezi výší nákladů, které jsou s poskytováním služeb spojené.

2.2.1. Zřízení, změna a zrušení příspěvkových organizací

Příspěvková organizace je právnickou osobou a vzniká i zaniká rozhodnutím zřizovatele. Obec je při rozhodování o zřízení příspěvkové organizace vázána tím, že účelem zřízení příspěvkové

⁴ § 23 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

organizace mohou být pouze takové činnosti a záležitosti, které spadají do samostatné působnosti zřizovatele.

O zřízení, zrušení či sloučení příspěvkových organizací a o zřizovacích listinách rozhoduje výhradně zastupitelstvo.

Zřizovatel vydává o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:⁵

- úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření (dále jen „svěřený majetek“)
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem, který zřizovatel určí ve svém rozhodnutí. V tomto rozhodnutí také stanoví, v jakém rozsahu přechází majetek, práva a závazky na novou nebo přejímající organizaci. Pokud zřizovatel rozhodne o zrušení organizace, přechází majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze v případě, že tyto organizace zřizuje stejný zřizovatel.⁶

⁵ § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁶ § 27 odst. 8 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

2.2.2. Hlavní a doplňková činnost příspěvkové organizace

Vymezení hlavního účelu, pro který je příspěvková organizace zřízena, musí odpovídat rámci samostatné působnosti obce. Měl by mít obecnou povahu a vystihovat podstatu a základní smysl činnosti organizace.

Předmět činnosti příspěvkové organizace související s účelem jejího zřízení neboli přesná formulace a vymezení předmětu činnosti příspěvkové organizace, je nezbytné a stále významnější pro následnou aplikaci ustanovení většiny zásadních zákonů do ekonomiky a hospodaření organizace. Jedná se zejména o zákon o účetnictví, zákon o daních z příjmů a zákon o dani z přidané hodnoty, živnostenský zákon.⁷

- **Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů** – tento zákon se nezmiňuje o subjektech nezaložených za účelem podnikání obecně, ale uvádí jejich jmenovitý výčet a to včetně příspěvkových organizací.
- **Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví** – tato vyhláška požaduje u příspěvkových organizací, aby pro účely zjištění výsledku hospodaření před zdaněním vykázaly výnosy a náklady v členění na hlavní činnost a hospodářskou činnost.
- **Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších zákonů** – tento zákon výslovně uvádí, které činnosti nejsou živnostmi a za jakých podmínek. V § 3, písm. x) je uvedeno, že živnost není „činnost organizací zřízených podle zvláštních právních předpisů vykonávaná v souladu s účelem, pro který byly zřízeny“.
- **Zákon o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů** – tento zákon definuje příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů u poplatníků nezaložených za účelem podnikání jako: příjmy z činností vyplývajících z jejich poslání za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle tohoto zákona v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší: činnosti, které jsou posláním těchto poplatníků, jsou stanoveny zvláštními předpisy, statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami (§ 18, odst. 4, písm. a) zákona č. 586/1992 Sb.)

⁷ MOCKOVČIAKOVÁ, A. – PROKŮPKOVÁ, D. – MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2009*. Praha : ASPI, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.

- **Zákon o daních z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů** – osvobozené ekonomické činnosti jsou uvedeny např. v § 61 písm. e) a v § 57 odst.1 písm. g) zákona o dani z přidané hodnoty, přičemž ekonomické činnosti nejsou totožné s podnikáním, jak je vymezeno v českém právním řádu.

Z výše uvedeného vyplývá, že přesné vymezení předmětu činnosti, resp. hlavních činností, a jejich uvedení ve zřizovací listině je základním předpokladem pro řádný chod příspěvkové organizace.⁸

Okruh doplňkových činností

Pokud zřizovatel povolí příspěvkové organizaci doplňkové činnosti, musí jejich formulace ve zřizovací listině splňovat několik podmínek:

- musí navazovat na hlavní účel, pro který byla organizace zřízena,
- výkon doplňkových činností nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace,
- sleduje se odděleně od hlavní činnosti.⁹

⁸ MOCKOVČIAKOVÁ, A. – PROKŮPKOVÁ, D. – MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2009*. Praha : ASPI, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.

⁹ § 27, odst. 2, písm. g) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

2.3 Hospodaření příspěvkových organizací

V této kapitole se podíváme na způsoby, jakými příspěvkové organizace získávají majetek a jak s ním hospodaří. Dále také na tvoření a typy fondů, které organizace vytvářejí a používají a na finanční kontrolu

2.3.1 Majetek příspěvkových organizací

Podle ustanovení § 27 malých rozpočtových pravidel ¹⁰ vymezí územní samosprávný celek majetek ve svém vlastnictví, který příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití a vymezí taková majetková práva, jež organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena.

Podle ustanovení § 27 odst. 2 písm. e) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, předává územní samosprávný celek své příspěvkové organizaci svůj majetek do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití. Současně ve zřizovací listině podle § 27 odst. 2 písm. f) vymezí majetková práva, která organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena.

Uplatnění výše uvedených ustanovení zákona č. 250/2000 Sb. Vyvolalo v praxi značné nejasnosti v problematice možnosti vlastnit a nabývat majetek příspěvkovými organizacemi zřízenými územními samosprávnými celky. Tuto problematiku totiž zákon neřeší zcela jednoznačně.

Ministerstvo financí na základě těchto nejasností provedlo důkladný rozbor současného právního stavu, z něj vyplynulo, že příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem mohou být vlastníky majetku.

¹⁰ § 27 odst. 2 písm. e) a f) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem mohou být vlastníky majetku, který získají

1. darem
2. děděním
3. na základě zákona (např. § 2 zákona č. 157/2000 Sb.)
4. na základě smluvních vztahů (např. z tržeb od zdravotních pojišťoven)
5. vlastní činností z vlastních zdrojů (např. z doplňkové činnosti).

Příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem tedy používají majetek

- zřizovatele svěřený do správy,
- získaný na základě výpůjčky či jiného bezúplatného užívání,
- získaný na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy využívaný k doplňkové činnosti,
- vlastní.

Ve vlastnictví zřizovatele zůstává majetek, který vlastnil a předal jej příspěvkové organizaci do správy a k užívání na jím povolené aktivity. Jeho majetkem je rovněž ten, který pořídila sice příspěvková organizace, ale z účelových prostředků zřizovatele. U tohoto majetku zřizovatel vymezí ve zřizovací listině majetková práva podle § 27 odst. 2 písm. f).

Vlastním majetkem příspěvkové organizace jsou závazky, práva a pohledávky, které jí byly do vlastnictví převedeny přímo zákonem; v jejím vlastnictví pak nadále zůstane i majetek z těchto zdrojů pořízený a majetek, který byl získán od cizích subjektů darem, dědictvím a v poslední řadě také majetek, který organizace pořídila z vlastních zdrojů – např. zřizovatelem povolené doplňkové činnosti.

Podle ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, účetní jednotky, které hospodaří s majetkem územních samosprávných celků, o něm účtují a odepisují jej v souladu s účetními metodami. Z § 28 zákona č. 563/1992 Sb. vyplývá, že účetní jednotky, které mají vlastnické nebo jiné právo k majetku, případně které hospodaří s majetkem územně samosprávných celků nebo s majetkem státu, není-li dále stanoveno jinak, o něm účtují a odepisují v souladu s účetními metodami a mají povinnost sestavovat odpisový plán, podle něj pak provádějí odepisování majetku v průběhu

jeho používání prostřednictvím účetních odpisů, přičemž se uvedený majetek odepisuje jen do výše jeho ocenění v účetnictví.

Pokud byl majetek předán příspěvkové organizaci do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití územním samosprávním celkem, jakožto zřizovatelem, tato příspěvková organizace, hospodář s majetkem územního samosprávného celku. Hospodařením s majetkem se rozumí, že o tomto majetku účtuje na příslušných účtech a odepisuje jej prostřednictvím účetních odpisů. Zřizovatel nesleduje tento majetek předaný do správy zřizované příspěvkové organizaci v žádné další své evidenci.

U příspěvkových organizací je způsob účtování a systém účetních odpisů popsán tak, aby bylo zjevné, jaké má příspěvková organizace práva a povinnosti z hlediska evidence majetku. Pro daňové účely, s ohledem na výše uvedené, tedy musí být majetek rozdělen na vlastní a cizí a se zohledněním příslušných ustanovení ZDP (např. § 29 odst. 1 a 2) ¹¹ pak příspěvková organizace může vlastní majetek využívaný k dosahování zdanitelných příjmů zdaňovaných v základu daně i daňově odepisovat. Příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky proto povedou analytickou evidenci dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku odděleně za majetek svěřený jim do užívání a majetek vlastní.¹²

V praxi musí zřizovatel při vymezování majetku dbát na to, aby vymezil taková majetková práva, jež organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena, případně pro doplňkovou činnost navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců, přičemž tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace a sleduje se odděleně. V souladu se zákonem organizace provádí účetní odpisy majetku, který jí byl zřizovatelem svěřen do správy k vlastnímu hospodářskému využití.¹³

Příspěvkové organizace každý rok sestavují finanční plán, kde je mimo jiné vyčíslena výše odpisů, plán si pak nechá schválit zřizovatelem. Odpisy, které jsou v souladu se zákonem hlavním zdrojem naplnění investičního fondu organizace, by měly být pokryty

¹¹ § 29 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

¹² Zprávy Ministerstva financí ČR pro finanční orgány obcí a krajů 2003/1, č.j.: 124/43 515/2002 – ref. Ing. R. Kotrba, Stanovisko Ministerstva financí k problematice vlastnictví majetku příspěvkových organizací zřízených obcí a krajem.

¹³ § 27 odst. 2 písm. f) a g) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

zřizovatelem organizace formou příspěvku. Jelikož ale některé příspěvkové organizace získaly do správy značný majetek, zejména budovy a stavby, není obvykle v možnostech zřizovatele pokrýt finančně celou výši odpisů příspěvkové organizace. V praxi to pak znamená, že organizace v průběhu roku o odpisech pouze účtují a investiční fond není kryt finančními prostředky. Pokud příspěvková organizace ke dni sestavení účetní závěrky nezajistí krytí investičního fondu nebo fondu reprodukce majetku finančními prostředky, sníží výsledkově o tento rozdíl investiční fond nebo fond reprodukce majetku.¹⁴ Účetní jednotky v příloze účetní závěrky zdůvodní, proč nebylo možno investiční fond nebo fond reprodukce majetku kryt finančními prostředky. Co se týče daňových odpisů, mohou být prováděny příspěvkovou organizací pouze u vlastního majetku.

2.3.2 Tvorba a použití fondů

Příspěvková organizace vytváří v souladu se zákonem tyto následující peněžní fondy, a to rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.¹⁵ S peněžními fondy příspěvková organizace hospodaření na základě svého finančního plánu schváleného zřizovatelem.

Rezervní fond slouží zejména pro uplatnění hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení zlepšeného výsledku hospodaření. Zlepšený výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s příspěvkem zřizovatele větší než její provozní náklady. V tomto případě zřizovatel rozhodne o výši převodu ze zlepšeného výsledku hospodaření do fondu odměn a zbývající část nařídí příspěvkové organizaci převést do rezervního fondu.

Zlepšený výsledek hospodaření je tak hlavním zdrojem rezervního fondu. Dalším zdrojem rezervního fondu mohou být například peněžní dary. Rezervní fond používá příspěvková organizace k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně,

¹⁴ § 34 odst. 9) vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

¹⁵ §§ 29 až 32 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

případně k úhradě své ztráty za předchozí léta. Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu.

Investiční fond je vytvářen příspěvkovou organizací k financování svých investičních potřeb. Jeho hlavním zdrojem jsou odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, které jsou prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu. Dalšími zdroji mohou být například investiční příspěvky ze státních fondů, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele a dary nebo příspěvky od jiných subjektů, které byly určeny k použití na investiční účely. V případě souhlasu zřizovatele mohou být zdrojem investičního fondu výnosy z prodeje hmotného investičního majetku nebo převody z rezervního fondu v povolené výši.

Investiční fond příspěvková organizace používá zejména k financování svých investičních výdajů. Pokud jsou nedostatečné finanční prostředky na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost, může organizace investiční fond použít i k jejich financování. Prostředky použité tímto způsobem se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace. Pokud souhlasí zřizovatel, může příspěvková organizace ke krytí investičních potřeb použít také investiční úvěry nebo půjčky. Zřizovatel může rovněž uložit organizaci odvod z investičního fondu do svého rozpočtu.

Na základě malých rozpočtových pravidel je fond odměn tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace maximálně do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy. Tato právní úprava byla poprvé použita při rozdělování výsledku hospodaření za rok 2005. V minulosti byl fond odměn maximálně do výše 20 % zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové, nejvýše však do výše 20 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy.

Tvorba fondu odměn je příspěvkové organizaci nařízena zřizovatelem v případě rozdělování zlepšeného výsledku hospodaření. Finanční prostředky lze z fondu odměn čerpat pouze na základě zákona, a to přednostně na případné překročení prostředků na platy, a dále na odměny zaměstnanců.

Fond kulturních a sociálních potřeb je jak napovídá jeho název tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, interním vědeckým aspirantům, žákům středních

odborných učilišť a učilišť, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu je prováděno v rámci účetní závěrky.

Tvorba a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb je rámcově upravena v malých rozpočtových pravidlech,¹⁶ kde je stanoveno, že další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.¹⁷

V prováděcí vyhlášce je mimo jiné uvedeno, že organizace sestavuje rozpočet fondu a stanoví způsob jeho čerpání, při čemž při používání fondu organizace postupuje v souladu se schváleným rozpočtem a může z něj čerpat pouze výdaje podle §§ 4 až 14. Pokud není vyhláškou přímo stanovena maximální výše příspěvku, může jím být i úhrada nákladů v plné výši pokud si organizace takto nastaví čerpání ve své vnitřní směrnici.

Hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb probíhá v režimu rozpočtových pravidel, což v praxi znamená, že pokud byl například poskytnut zaměstnanci vyšší příspěvek, než povoluje vyhláška nebo vnitřní směrnice, organizace porušila rozpočtovou kázeň podle § 22 odst. 2 malých rozpočtových pravidel.

2.3.3 Finanční kontrola

Hlavní právní předpis, který vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly, je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů. Na příspěvkové organizace se tento zákon vztahuje z několika důvodů

¹⁶ § 33 odst. 4) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ §§ 2 a 3 vyhlášky Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.

- příspěvková organizace je *příjemce veřejné finanční podpory* (dotace, příspěvky, prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu ÚSC, atd.)¹⁸
- zřizovatelem příspěvkové organizace je *orgán veřejné správy* (ať je to organizační složka státu nebo územní samosprávný celek)

Předmětem finanční kontroly jsou takové veřejné prostředky, které zahrnují jak příjmy a výdaje veřejných rozpočtů, tak i věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří územnímu samosprávnému celku, státu nebo dalším právnickým osobám, které jsou zahrnuty mezi orgány veřejné správy.

Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat:

- dodržování právních předpisů a opatření,
- hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy,
- zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem, neúčelnému a neefektivnímu nakládání s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
- včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o průkazném účetním zpracování.

Finanční kontrola zahrnuje:

- **veřejnosprávní kontrolu**
- **systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv** – zahrnuje finanční kontrolu zahraničních prostředků vykonávanou mezinárodními organizacemi podle vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.¹⁹
- **vnitřní kontrolní systém**

¹⁸ HANZLOVÁ, Olga a kol. *Účetnictví, daně a mzdy v nevýdělečné organizaci*. Praha: Verlag Dashöfer nakladatelství. ISBN 80-86229-42-4.

¹⁹ § 24, zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

a) Veřejnosprávní kontrola

Veřejnosprávní kontrola je zaměřena vůči jiným subjektům. Zahrnuje finanční kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob.

Veřejnosprávní kontrolu mohou provádět kontrolní orgány před poskytnutím veřejných prostředků, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití. Veřejnosprávní kontrola může být:

- **předběžná** – provádí se před rozhodnutím o schválení použití veřejných prostředků, při této kontrole kontrolní orgány prověřují podklady předložené kontrolovanými osobami pro připravované operace,
- **průběžná** – při této kontrole se prověřuje, jak se dodržují stanovené podmínky, postupy, vypořádání a vyúčtování schválených operací, je kontrolována včasnost a přesné zápisy o uskutečňovaných operacích,
- **následná** – je prováděna až po vyúčtování operací, kontroluje se, zda údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků, zda údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů a výdajů a nakládání s veřejnými prostředky, zda byly dodrženy právní předpisy a finanční prostředky byly vynakládány hospodárně, účelně a efektivně. Dále se kontroluje, zda jsou plněna opatření k odstranění, zmírnění a předcházení rizik, která byla přijata příslušnými orgány veřejné správy. Tato kontrola je u nás nejpoužívanější.

b) Vnitřní kontrolní systém

Vnitřní kontrolní systém je nedílnou součástí řízení organizace. Za zavedení a udržování vnitřního kontrolního systému v příspěvkové organizaci odpovídá její zřizovatel. Vnitřní kontrolní systém má dvě složky, a to řídicí kontrolu a interní audit.

Obecné požadavky na vnitřní kontrolní systém jsou:

- vytvořit podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy,
- včas zjistit, vyhodnotit a minimalizovat právní a jiná rizika při realizaci schválených záměrů a cílů,
- zajistit včasné podávání informací o výskytu závažných nedostatků a o plnění přijatých opatření k nápravě nedostatků.

V pracovní náplni jednotlivých vedoucích zaměstnanců a ostatních zaměstnanců příspěvkové organizace musí být vymezena jejich pravomoc a odpovědnost. Z vymezení kompetencí musí být zcela jasné, kdo je příkazce operace, kdo je správce rozpočtu a kdo je hlavní účetní.

Příkazce operace

Příkazcem operace bývá zpravidla statutární zástupce organizace. Je to osoba, která je pověřená k nakládání s veřejnými prostředky orgánu veřejné správy. Ve svém rozsahu pravomocí má rozhodování o zásadních věcech (uzavírání smluv, pořizování dlouhodobého majetku atd.).

Správce rozpočtu

Správce rozpočtu je pověřený zaměstnanec. Je to zaměstnanec, který je odpovědný za správu rozpočtu orgánu veřejné správy.

Hlavní účetní

Hlavní účetní je taktéž pověřený zaměstnanec. Je to osoba odpovědná za vedení účetnictví orgánu veřejné správy. V příspěvkové organizaci, kde je velmi jednoduchá organizační struktura a málo provozních zaměstnanců, je možné sloučit funkci správce rozpočtu s funkcí hlavní účetní.

V řídicí kontrole se odděluje předběžná kontrola od průběžné a následné kontroly:

- **předběžná kontrola** – prověřuje se, zda plánované a připravované operace jsou v souladu s právními předpisy a jsou finančně zabezpečeny v rozpočtu organizace
- **průběžná a následná kontrola** - zaměřuje se na způsob provedení operací

Interní audit

Poslední složkou vnitřního kontrolního systému je interní audit. Jeho posláním je nezávislé a objektivní přezkoumání fungování vnitřního kontrolního systému. Má to být nezávislý útvar přímo podřízený vedoucímu orgánu veřejné správy. V příspěvkových organizacích, kde je jednoduchá organizační struktura, může být funkce interního auditu nahrazena veřejnoprávní kontrolou zřizovatele. Příspěvkové organizaci mají povinnost zřídit útvar interního auditu pouze v případě, kdy jí to nařídí zřizovatel.

3. Analýza finančního hospodaření vybrané organizace v oblasti školství

Vybraná organizace v oblasti školství je základní škola Hustopeče, Komenského 2. Škole se všeobecně říká „Komenda“. V kapitole bude provedena charakteristika vybrané organizace a analýza v letech 2008 - 2012.

3.1 Charakteristika vybrané organizace

O českém školství se v historii města Hustopeče objevují první zmínky z roku 1909, kdy bylo zemskou radou v Brně pod číslem 221 55 vydáno povolení ke zřízení České soukromé matiční školy obecné v Hustopečích. Po několikátém přemísťování školy, bylo v roce 1921 zahájeno vyučování v nové školní budově – nynější budově prvního stupně ZŠ Hustopeče, Komenského 2, pro pamětníky zvané „Holubník“. K této původní budově byly postupně přistavovány další objekty. V roce 1937 budova měšťanské školy – současná hlavní budova na ulici Komenského, dále v roce 1959 budova školních dílen, v roce 1984 nová přístavba včetně kotelny a v roce 1991 moderní školní jídelna. Kromě pohnutých válečných let druhé let, kdy byly české školy v Hustopečích uzavřeny a měšťanská státní škola přestěhována do Nikolčic, sloužily uvedené objekty vždy českému základnímu školství.

Základní škola Hustopeče, Komenského 163/2 je jednou z největších základních škol v Jihomoravském kraji. V současné době školu navštěvuje více než 500 žáků ve 23 třídách. Vedle svého základního zaměření (výchova a vzdělávání žáků ve věku 6 až 15 let), nabízí škola další nadstandardní aktivity, které vhodně doplňují a rozvíjejí jak povinnou výuku, tak i mimoškolní činnost. Součástí školy je také školní družina, školní klub a školní jídelna.

V současné základní škole plní žáci povinnou devítiletou školní docházku, ke které se po několika experimentech jako k osvědčené vrátilo základní školství ve školním roce 1995/96. Momentálně probíhá výuka na škole podle školního vzdělávacího programu, který

vychází z Rámcově vzdělávacího programu pro základní školy. Škola se zaměřuje na výuku cizích jazyků, informační gramotnost a na sportovní výchovu.

Povinný anglický jazyk se vyučuje již od 1. ročníku. V 6. Ročníku je posílena výuka anglického jazyka o jednu hodinu týdně a od 7. Ročníku si mohou žáci v rámci povinně volitelných předmětů vybrat výuku dalšího cizího jazyka (německého, francouzského a ruského).

Informační gramotnost je zajišťována díky povinnému předmětu informatika již od pátého ročníku a možností vybrat si další formu výuky informační gramotnosti v rámci povinně volitelných předmětů a v rámci zájmových kroužků. Výuka probíhá v nadstandardně vybavených odborných učebnách informatiky. Postupně jsou informační technologií vybavovány i běžné třídy (PC ve třídách, interaktivní tabule apod.)

Důraz na rozvoj sportovní výchovy je zabezpečován v rámci běžných hodin tělesné výchovy, ale také velmi širokou nabídkou nepovinných sportovně zaměřených předmětů a sportovních kroužků pracujících při škole (např. házená ve spolupráci s místní „Legatou“ a celá řada dalších aktivit). Žákům je umožňován i volný přístup na venkovní školní sportoviště a v zimních měsících škola provozuje venkovní ledovou plochu.

Vhodným a účinným doplněním běžných metod výuky jsou i projekty zaměřené na určité oblasti vzdělání jako například „Den Země“, „Evropa očima dětí“, „Občan“, „Rubikon“, „Zachraňme mandloňové sady“ a celá řada dalších projektů, které žáci pod vedením učitelů každoročně zpracovávají.

Nyní se podíváme na podrobné údaje o škole, včetně počtu žáků, zaměstnanců a interních předpisů.

Přehled o počtu žáků v letech 2008 až 2012 udává následující tabulka:

Tabulka č.4.1

Školní rok	Počet tříd	Počet žáků celkem	Počet žáků na třídu
2008/2009	21	510	24,29
2009/2010	21	485	23,10

2010/2011	21	492	23,43
2011/2012	23	509	22,13
2012/2013	24	524	21,83

Zdroj: výkaz o základní škole Komenského 2, Hustopeče, vlastní zpracování

Údaje jsou zpracovány podle stavu k 30.9. Z uvedené tabulky je patrný mírný pokles počtu žáků ze školního roku 2009/2010 oproti předchozímu roku 2008/2009. V tomto roce se projevil odchod silných populačních devátých tříd a současně odchod žáků z pátých tříd na místní Gymnázium T. G. Masaryka. V následujících letech ovšem můžeme pozorovat stabilní přírůstek žáků v každém roce a v souvislosti s větším počtem žáků i zvyšování počtu tříd v posledních dvou letech. Největší nárůst žáků ve sledovaném období oproti předchozímu roku byl ve školním roce 2011/2012, kdy došlo k nárůstu o 17 žáků.

Za sledované období 2008 až 2012 došlo ke zvýšení počtu žáků o 14, což je 2,75%, a vzhledem k pravidelnému růstu v posledních 4 letech, se dá předpokládat stálé zvyšování počtu žáků i v letech následujících. Můžeme tedy konstatovat, že pro školu jako veřejnou organizaci je analyzované období, vzhledem ke zvýšení žáků i tříd, pozitivní.

S vývojem počtu žáků je spjat také vývoj zaměstnanců školy. Ve škole jsou zaměstnáni jednak pedagogičtí pracovníci, což jsou učitelé a vychovatelé, ale také nepedagogičtí pracovníci, zajišťující chod jídelny, administrativního, provozního a technického úseku.

Tabulka č. 4.2

Školní rok	Počet zaměstnanců celkem	Počet pedagogických zaměstnanců	Počet nepedagogických zaměstnanců
2008/2009	56	37	19
2009/2010	55	36	19

2010/2011	52	34	18
2011/2012	53	35	18
2012/2013	53	37	16

Zdroj: výroční zprávy školy Komenského 2, Hustopeče, vlastní zpracování

Tabulka udává údaje o počtu zaměstnanců vztahujících se pouze k hlavní činnosti příspěvkové organizace v letech 2008 až 2012. Vzhledem k tomu, že s počtem žáků souvisí především hlavní činnost, jsou pro srovnání tyto údaje podstatnější, než údaje o počtu zaměstnanců v doplňkové činnosti. V tabulce můžeme pozorovat během prvních dvou let pokles zaměstnanců v reakci na snížení počtu žáků. Dále z tabulky vyplývá, že nejvíce propuštěných zaměstnanců, nebylo ve stejném roce, jako pokles žáků, nýbrž o rok později. V dalších letech, s nárůstem počtu žáků, se zvyšuje počet pedagogických pracovníků, ovšem počet nepedagogických zaměstnanců se stále mírně snižuje. Za sledované období se i přes zvýšení počtu žáků, snížil počet celkových pracovníků o 3 nepedagogické zaměstnance, počet pedagogických pracovníků je na konci období stejný jako na začátku. Počet zaměstnanců se celkově snížil o 5,36 %.

Město Hustopeče, jako zřizovatel organizace, vydalo základní škole zřizovací listinu. Zřizovací listina školu vymezuje jako příspěvkovou organizaci se sídlem Hustopeče, Komenského 163/2, okres Břeclav na dobu neurčitou. Přidělené identifikační číslo je 49137077.

Příspěvková organizace vykonává činnost základní školy, školního klubu, školní jídelny a školní družiny. Při této činnosti se řídí zákonem č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění a prováděcími předpisy k tomuto zákonu.

Statutárním orgánem organizace je ředitel, jmenovaný v souladu s ustanovením § 166 odst. 2 školského zákona radou města Hustopeče, na základě výsledků konkurzního řízení. Ředitel jedná jménem organizace v souladu s platnými právními předpisy a v rámci oprávnění daných zřizovací listinou. Řídí a organizuje veškerou činnost organizace, vydává vnitřní organizační řád, zodpovídá zřizovateli za řádné plnění úkolů organizace daných zřizovací

listinou a za hospodaření organizace dle schváleného rozpočtu a v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb.

Zřizovatel předává příspěvkové organizaci majetek potřebný k hospodaření prostřednictvím zřizovací listiny.

Tabulka č.4.3 Vyčíslení celkové hodnoty majetku svěřeného k hospodaření:

Č. syntetického účtu dle účetní osnovy	Název účtu	Účetní stav
013	software	511 059,00
018	drobný dlouhodobý nehmotný majetek	223 350,74
021	stavby	33 675 235,00
022	samostatné movité věci a soubory movitých věcí	4 620 790, 00
028	drobný dlouhodobý hmotný majetek	7 097 534,32
031	pozemky	463 085,00
	operativní evidence	434 448,43

Zdroj: zřizovací listina Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2, vlastní zpracování

Je to majetek zřizovatele a bez písemného souhlasu zřizovatele nesmí být zcizen, vložen do obchodní společnosti a nesmí jím být ručeno. Škola nesmí majetek dávat do nájmu a výpůjčky třetím osobám na dobu delší než 30 dnů, přičemž výnos z pronájmu bude výnosem organizace a musí být využit na opravy a údržbu svěřeného majetku.

Příspěvková organizace je povinna:

- O majetek se řádně starat a pečovat o něj
- Udržovat majetek v dobrém a provozuschopném stavu
- Opravovat majetek podle plánu oprav a údržby schváleného zřizovatelem
- Zabezpečovat provádění zákonných revizí, hlášení a prohlídek a vést o tom dokumentaci

- Nakládat s majetkem v rámci předmětu hlavní i doplňkové činnosti v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
- Zajistit majetek proti zcizení
- Trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv

Příspěvková organizace není oprávněna nabývat majetek jakýmkoliv způsobem do svého vlastnictví. Veškerý majetek získaný příspěvkovou organizací z hlavní a doplňkové činnosti se stává majetkem zřizovatele. Škola je oprávněna pořizovat bez souhlasu zřizovatele do jeho vlastnictví movitý majetek a věci v hodnotě nižší, než je stanovena obecně závazným právním předpisem pro dlouhodobý hmotný majetek. Příspěvková organizace majetek ve vlastnictví zřizovatele předaný k hospodaření vede na majetkových účtech a v souladu s postupy účtování a provádí účetní odpisy, včetně účtování na příslušných fondech. Dále dbá na to, aby opotřebení majetku odpovídalo účelu a rozsahu jeho použití. Majetek se předává příspěvkové organizaci k hospodaření na dobu trvání příspěvkové organizace. Veškerý majetek předaný k hospodaření organizaci musí být pravidelně inventarizován, nejméně jedenkrát ročně, vždy k 31.12. běžného roku, jinak dle pokynů zřizovatele.

Zřizovatel povoluje škole doplňkovou činnost za podmínek, že tato činnost nenaruší nebo neomezí plnění hlavní činnosti, a že bude sledována odděleně od hlavní činnosti. Jedná se o následující okruhy doplňkové činnosti:

- Specializovaný maloobchod a maloobchod s tabákovými výrobky
- Hostinská činnost
- Pronájem inventáře a nebytových prostor
- Pořádání odborných kursů, školení a jiných vzdělávacích akcí
- Činnost účetních poradců a vedení účetnictví

Uvedená doplňková činnost navazuje na hlavní činnost organizace v zájmu využití kapacity a odbornosti zaměstnanců. Pokud příspěvková organizace vytvoří ve své doplňkové činnosti zisk během hospodářského roku, může jej využít ve prospěch své hlavní činnosti. Zřizovatel může povolit i jiné využití zisku.

3.2 Finanční hospodaření školy

Finanční hospodaření školy se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. (zákon o finanční kontrole).

Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky:

- Získanými vlastní činností, hlavní a doplňkovou
- Přijatými z rozpočtu zřizovatele
- Svých fondů
- Získaných od fyzických a právnických osob, včetně finančních prostředků ze zahraničí
- Ze státního rozpočtu nebo z jiných forem veřejných rozpočtů

O svém hospodaření zpracovává organizace zprávu o hospodaření, která obsahuje výkaz zisku a ztrát a rozvahu.

Přehled celkových výnosů a nákladů v jednotlivých letech můžeme vidět v následujících tabulkách.

Tabulka č.4.4 popisuje výnosy v letech 2008 až 2012 v tis. Kč, zaokrouhleno na 2 desetinná místa

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní činnost	26 161,27	27 541,13	26 626,46	30 607,09	29 897,88
Vedlejší činnost	4 705,70	4 322,44	4 362,12	4 276,46	4 141,31

Celkem výnosy	30 866,97	31 863,57	30 988,58	34 883,55	34 039,29
---------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Zdroj: výkaz zisku a ztrát Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Tabulka č.4.5 náklady v letech 2008 až 2012 v tis. Kč, zaokrouhleno na 2 desetinná místa

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní činnost	26 271,16	27 704, 51	26 521,75	30 730,65	30 263,30
Vedlejší činnost	4 595,81	4 317, 39	4 357,17	4 275,59	4 140,49
Celkem náklady	30 866,97	32 021,90	30 898,92	35 006,24	34 403,79

Zdroj: výkaz zisku a ztrát Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

3.2.1 Finanční hospodaření v roce 2008

Největším výnosem v roce 2008 byl příspěvek ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání ve výši 18 708 tisíc korun. Tento obnos škola využila v plné výši převážně na mzdy zaměstnanců

V doplňkové činnosti tvoří největší výnosovou položku tržby z prodeje služeb, téměř ve výši 3 870 tisíc korun. Podrobný rozpis výnosů můžeme vidět v následující tabulce. Celkové výnosy za daný rok byli 30 867 tisíc korun.

Tabulka č.4.6 výnosy v roce 2008 za hlavní a vedlejší činnost

Výnosy 2008	Hlavní činnost	Doplňková č.
Příspěvek ze státního rozpočtu	18 708 000,00	
Příspěvek na provoz od zřizovatele	4 422 000	

Tržby z prodeje služeb	2 410 460,72	3 869 731,18
Tržby za prodané zboží	347 221,00	708 849,61
Úroky	569,24	
Zúčtování fondů	256 692,56	
Jiné výnosy	16 324,56	
Ostatní výnosy		127 118,02
Celkem	26 161 268,09	4 705 698,81

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Největší položku nákladů tvořily v roce 2008 v hlavní činnosti mzdové náklady a v doplňkové činnosti pak spotřeba materiálu. Celkové náklady v roce 2008 byli 30 867 tisíc korun. V následující tabulce je podrobný rozpis nákladů za jednotlivé položky.

Tabulka č.4.7 náklady v roce 2008 za hlavní a vedlejší činnost

Náklady 2008	Hlavní činnost	Doplňková č.
Spotřeba materiálu	3 274 503,22	1 882 489,74
Spotřeba energie	1 489 609,62	302 792,00
Náklady na prodané zboží	347 221,00	534 510,09
Opravy a udržování	483 946,23	77 970,77
Cestovné	79 134,00	1 045,00
Ostatní služby	889 919,34	94 309,04
Mzdové náklady	13 339 752,00	1 264 027,00
Zákonné sociální pojištění	4 646 155,00	410 172,00
Zákonné sociální náklady	265 437,00	22 812,00
Jiné ostatní náklady	597 489,83	16 597,01
Odpisy	587 995,00	19 080,00
Celkem	26 271 162,24	4 595 804,65

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Ze zpracovaných výsledovek základní školy můžeme vidět, že v hlavní činnosti jsou náklady vyšší než výnosy přibližně o 110 tisíc korun. Nicméně tato ztráta je vynahrazena v doplňkové činnosti, kde výnosy v daném období přesahují náklady a výsledný stav hospodaření je tedy nulový.

3.2.2 Finanční hospodaření v roce 2009

V roce 2009 tvořili celkové výnosy základní školy téměř 31 864 tisíc korun. Největší rozdílná položka ve výnosech oproti minulému roku, je větší příspěvek ze státního rozpočtu, a to o 0,8 milionu korun. V následující tabulce vidíme jednotlivý rozpis výnosů za jednotlivé činnosti.

Tabulka č.4.8 výnosy v roce 2009 za hlavní a vedlejší činnost

Výnosy 2009	Hlavní činnost	Doplňková č.
Příspěvek ze státního rozpočtu	19 491 000,00	
Příspěvek na provoz od zřizovatele	4 848 000,00	
Tržby z prodeje služeb	2 593 563,02	3 547 113,12
Tržby za prodané zboží	315 147,00	659 364,91
Úroky	769,64	
Zúčtování fondů	226 682,94	
Jiné výnosy	65 965,89	115 971,74
Celkem	27 541 128,49	4 322 449,77

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Celkové náklady v roce 2009 byli 32 022 tisíc korun. Největší položky nárůstu nákladů v hlavní činnosti oproti předešlému roku jsou náklady za spotřebovanou energii, rozdíl činí 200 tisíc korun, spotřeba materiálu, rozdíl 250 tisíc korun a ostatní služby, kde je rozdíl 300 tisíc korun a mzdy s přírůstkem o 600 tisíc korun Podrobný rozpis nákladů za rok 2009 můžeme vidět v následující tabulce.

Tabulka č.4.9 náklady v roce 2009 za hlavní a vedlejší činnost

Náklady 2009	Hlavní činnost	Doplňková č.
Spotřeba materiálu	3 543 775,80	1 713 321,12
Spotřeba energie	1 668 526,77	263 371,00
Náklady na prodané zboží	315 147,00	497 330,74
Opravy a udržování celkem	640 860,75	38 228,25
Cestovné	86 360,00	250,00
Ostatní služby	1 194 445,94	59 209,08
Mzdové náklady	13 954 394,00	1 295 989,00
Zákonné sociální pojištění	4 567 494,00	385 954,00
Zákonné sociální náklady	277 728,00	23 916,00
Jiné ostatní náklady	546 679,45	19 660,85
Odpisy	875 502,00	19 080,00
Ostatní nepředpokládané náklady	33 609	1080,00
Celkem	27 704 522,71	4 317 390,04

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

V roce 2009 můžeme pozorovat nárůst výnosů i nákladů za hlavní činnost, ovšem přírůstek nákladů je mírně vyšší, což se promítá i ve výsledku hospodaření za daný rok. Celková ztráta z hlavní činnosti je přibližně 163 tisíc korun. Doplnková činnost zajišťuje v roce 2009 organizaci zisk ve výši 5 tisíc korun. Výsledná ztráta za období je tedy 158 tisíc korun.

3.2.3 Finanční hospodaření v roce 2010

V roce 2010 byli celkové výnosy školy 30 989 tisíc korun. V roce 2010 můžeme vidět pokles výnosů z hlavní činnosti oproti roku 2009 především z důvodu poklesu příspěvku ze státního rozpočtu o 0,8 milionů korun. Podrobný rozpis výnosů vidíme v následující tabulce.

Tabulka č.4.10 výnosy v roce 2010 za hlavní a vedlejší činnost

Výnosy 2010	Hlavní činnost	Doplňková č.
Příspěvek ze státního rozpočtu	18 689 278,00	
Příspěvek na provoz od zřizovatele	4 998 000,00	
Tržby z prodeje služeb	2 152 974,85	3 648 607,83
Tržby za prodané zboží	330 700,00	587 052,45
Jiné výnosy z vlastních výkonů	331 749,00	105 216,13
Úroky	635,39	
Zúčtování fondů	103 020,00	18 648,00
Ostatní výnosy	19 800,11	2 593,20
Celkem	26 626 461,35	4 362 117,61

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Celkové náklady byli v daném roce 30 898 tisíc korun. Ve srovnání s předešlým rokem došlo v hlavní činnosti k úspoře nákladů. Nejvíce se na úspoře podílely tyto položky. Spotřeba materiálu, kde činí úspora 400 tisíc korun a mzdové náklady, kde je úspora 500 korun. Podrobný rozpis nákladů vidíme v následující tabulce.

Tabulka č.4.11 náklady v roce 2010 za hlavní a vedlejší činnost

Náklady 2010	Hlavní činnost	Doplňková č.
Spotřeba materiálu	3 143 810,23	1 570 172,23
Spotřeba energie	1 631 759,56	215 352,00
Náklady na prodané zboží	330 700,00	430 938,49
Opravy a udržování celkem	556 964,94	44 114,57
Cestovné	71 613,00	866,00
Ostatní služby	1 056 934,14	50 710,05
Mzdové náklady	13 485 148,00	1 504 898,00
Zákonné sociální pojištění	4 588 119,75	476 498,25
Zákonné sociální náklady	266 817,00	27 375,00
Jiné ostatní náklady	423 666,28	5 814,67

Odpisy	824 568,	19 080,00
Ostatní finanční náklady	141 647,00	11 350,00
Celkem	26 521 747,90	4 357 169,26

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

V roce 2010 můžeme pozorovat, že škola provedla řadu úspor převážně v hlavní činnosti, kde byli výnosy vyšší než náklady o 104 tisíc korun, v doplňkové činnosti o 5 tisíc korun. Celkový výsledek hospodaření za dané období je zisk ve výši 109 tisíc korun.

3.2.4 Finanční hospodaření v roce 2011

V roce 2011 tvořily celkové výnosy školy 34 883 tisíc korun. Oproti předchozímu roku můžeme pozorovat nárůst příspěvku ze státního rozpočtu o 2,5 milionu korun. Další významná položka, je výnos ze zúčtování fondů, který vzrostl oproti minulému roku o 1,7 milionů korun. Přehled všech výnosů vidíme v následující tabulce.

Tabulka č.4.12 výnosy v roce 2011 za hlavní a vedlejší činnost

Výnosy 2011	Hlavní činnost	Doplňková č.
Příspěvek ze státního rozpočtu	21 124 045,00	
Příspěvek na provoz od zřizovatele	4 693 000,00	
Tržby z prodeje služeb	2 282 997,87	3 592 670,79
Tržby za prodané zboží	334 608,00	611 844,36
Jiné výnosy z vlastních výkonů	335 304,11	69 133,12
Úroky	481,04	
Zúčtování fondů	1 818 910,60	
Ostatní výnosy	17 745,43	2 807,64
Celkem	30 607 092,05	4 276 455,91

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Celkové náklady v roce 2011 byly 34 995 tisíc korun. V tomto roce došlo k nárůstu nákladů v hlavní činnosti o 4 miliony korun. Největší podíl na nárůstu nákladů mají mzdové náklady částkou 700 tisíc korun, spotřeba materiálu, navýšení o 1 400 tisíc korun a opravy a údržby, přírůstek nákladů o 1 600 tisíc korun. Přehled nákladů za jednotlivé položky vidíme v následující tabulce.

Tabulka č.4.13 náklady v roce 2011 za hlavní a vedlejší činnost

Náklady 2011	Hlavní činnost	Doplňková č.
Spotřeba materiálu	4 503 429,79	1 545 260,22
Spotřeba energie	1 294 010,76	189 085,50
Náklady na prodané zboží	334 608,00	441 516,16
Opravy a udržování celkem	2 134 218,75	36 336,12
Cestovné	49 506,00	2 561,00
Ostatní služby	1 530 020,83	53 152,23
Mzdové náklady	14 182 647,00	1 471 486,00
Zákonné sociální pojištění	4 696 985,00	466 172,00
Zákonné sociální náklady	303 072,08	26 167,00
Jiné ostatní náklady	620 302,57	14 900,00
Odpisy	922 804,00	17 573,00
Ostatní finanční náklady	159 045,00	11 350,00
Celkem	30 730 649,78	4 275 559,23

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Za sledované období, tedy za rok 2011 jsou v hlavní činnosti náklady vyšší než výnosy o 123 tisíc korun. V doplňkové činnosti jsou výnosy vyšší než náklady pouze o 1 tisíc korun a za celkové období, rok 2011, se tedy škola nachází ve ztrátě, a to o 122 tisíc korun.

3.2.5 Finanční hospodaření v roce 2012

V roce 2012 byli celkové výnosy za hlavní a doplňkovou činnost 34 039 tisíc korun.

Oproti minulému roku výnosy mírně poklesly především kvůli položce zúčtování fondů, která je nižší o 1,2 milionů korun. Přehled všech výnosů vidíme v následující tabulce.

Tabulka č.4.14 výnosy v roce 2012 za hlavní a vedlejší činnost

Výnosy 2012	Hlavní činnost	Doplňková č.
Příspěvek ze státního rozpočtu	21 258 764,71	
Příspěvek na provoz od zřizovatele	4 699 000,00	
Tržby z prodeje služeb	2 414 198,39	3 502 948,92
Tržby za prodané zboží	365 123,70	531 260,93
Jiné výnosy z vlastních výkonů	462 546,00	93 715,79
Úroky	454,76	
Zúčtování fondů	679 937,00	
Ostatní výnosy	17 851,10	13 380,39
Celkem	29 897 875,66	4 141 306,03

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Celkové náklady v roce 2012 byly 34 404 tisíc korun. V tomto roce došlo oproti minulému k úspoře nákladů o 500 tisíc korun, výsledný stav byl ovlivněn nejvíce položkami za spotřebu materiálu, kde došlo k úspoře o 1 250 tisíc a nárůst mezd o 800 tisíc. Úspora v opravách a udržování činí 1 300 tisíc, nicméně škola pořídila DHM a DNM za 900 tisíc korun. Přehled nákladů za jednotlivé položky vidíme v následující tabulce.

Tabulka č.4.15 náklady v roce 2012 za hlavní a vedlejší činnost

Náklady 2012	Hlavní činnost	Doplňková č.
Spotřeba materiálu	3 255 557,23	1 457 521,32

Spotřeba energie	1 271 052,45	193 288,00
Náklady na prodané zboží	365 123,70	374 414,62
Opravy a udržování celkem	855 362,76	67 242,22
Cestovné	74 980,00	873,00
Ostatní služby	1 287 817,97	50 891,31
Mzdové náklady	15 063 709,00	1 491 824,00
Zákonné sociální pojištění	5 028 261,50	446 331,50
Zákonné sociální náklady	253 811,49	30 059,66
Jiné ostatní náklady	500 961,38	17 812,00
Odpisy	1 273 094,00	10 236,00
Pořízení DHM a DNM	937 697,55	
Úroky	19 896,90	
Ostatní finanční náklady	75 972,00	
Celkem	30 263 297,93	4 140 493,63

Zdroj: výsledovka podniku Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2 , vlastní zpracování

Za rok 2012 můžeme pozorovat značnou ztrátu v hlavní činnosti, kde náklady přesahují výnosy o 365 tisíc korun. V doplňkové činnosti jsou výnosy vyšší než náklady o jeden tisíc a celkový výsledek hospodaření je tedy ztráta ve výši 364 tisíc korun.

Za sledované období, byla škola v největší ztrátě v roce 2012, naopak nejlépe hospodařila s peněžními prostředky v roce 2010.

4. Zhodnocení finančního hospodaření školy

V této části bude provedeno zhodnocení hospodaření základní školy za sledované období, tedy v letech 2008 až 2012. Především tedy rozbor výsledku hospodaření za jednotlivé roky a návrhy řešení na jeho zlepšení.

4.1 Výsledek hospodaření školy

Výsledek hospodaření v hlavní činnosti školy v jednotlivých letech nebyl vyrovnaný, ve většině případů docházelo ke ztrátě. Pouze v roce 2010 byl výsledek hospodaření kladný. K největší ztrátě došlo v roce 2012, kdy náklady přesáhli výnosy o 365 tisíc korun. Tato situace nastala především z důvodů pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Za sledované období došlo v hlavní činnosti k nárůstu výnosů i nákladů téměř o 4 miliony korun. Tento fakt je způsoben u výnosů především zvýšení dotací ze státního rozpočtu a příspěvků od zřizovatele. V nákladových položkách dochází k růstu především z důvodů zvyšování mzdových nákladů a zákonného sociálního pojištění. Je tomu tak především proto že ve sledovaném období došlo k nárůstu počtu žáků a tím pádem je nutné vynaložit větší výdaje na výplaty zaměstnanců.

V jednotlivých letech doplňkové činnosti dochází k poklesu jak výdajů, tak i nákladů. Výjimkou je rok 2010, kde dochází k mírnému nárůstu, ovšem v dalších letech dochází opět k poklesu nákladů i výnosů. Co se týče doplňkové činnosti, platí, že provozované činnosti si musí na sebe vydělat sami, není tedy přípustné, aby byla provozována doplňková činnost v případě, že by v ní docházelo ke ztrátě. Tato podmínka je ve sledovaném období splněna. Ve všech letech dochází k zisku. Nicméně můžeme pozorovat, že generovaný zisk se za sledované období postupně snížil. V roce 2008 činil 10 000 korun a v posledních dvou letech pouze 1000 korun.

Celkový výsledek hospodaření je získán jako součet zisků a ztrát za hlavní a doplňkovou činnost. Kladný výsledek hospodaření je pouze v roce 2010, kde činí zisk 109 tisíc korun. V roce 2008 je výsledek nulový, ve zbývajících letech pak dochází k zápornému

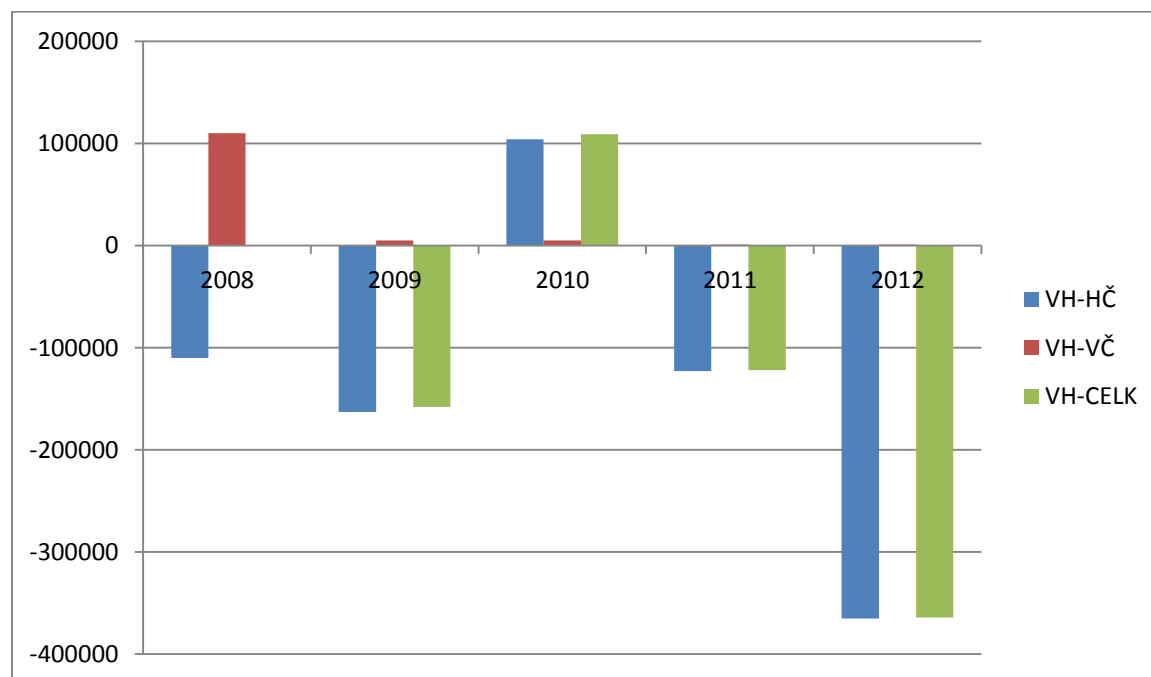
výsledku hospodaření. Největší ztráta je v roce 2012. Přehled výsledků hospodaření můžeme vidět v následující tabulce a grafu.

Tabulka č.5.1

	2008	2009	2010	2011	2012
VH- hlavní činnost	-110 000	-163 000	104 000	-123 000	-365 000
VH- doplňková činnost	110 000	5 000	5 000	1 000	1 000
VH- celkem	0	-158 000	109 000	-122 000	-364 000

Zdroj: Hlavní knihy účetnictví Základní školy, Komenského 163/2, vlastní zpracování

Graf č.5.1

Zdroj: Hlavní knihy účetnictví Základní školy, Komenského 163/2, vlastní zpracování

Za sledované období můžeme pozorovat velice rozdílné výsledky hospodaření v jednotlivých letech. Zaměříme se na roky, ve kterých škola nebyla ve ztrátě, tedy rok 2008 a 2010.

V roce 2008 byl výsledek hospodaření nulový především z důvodu zisku 110 000 korun z doplňkové činnosti, který plně pokryl ztrátu z hlavní činnosti. V dalších letech došlo k rapidnímu poklesu zisku z doplňkové činnosti, což byl jeden z faktorů, proč v některých letech došlo k zápornému výsledku hospodaření. Můžeme tedy konstatovat, že by škole pomohlo zaměřit se na doplňkovou činnost a dosáhnout tak lepšího výsledku hospodaření, jako tomu bylo v roce 2008.

Dalším rokem, kdy škola nebyla ve ztrátě, byl rok 2010. Tento rok byl jediný, kdy škola dosáhla kladného výsledku hospodaření v hlavní činnosti. Jedním z faktorů příznivého výsledku hospodaření, byly nízké náklady, kterých škola dosáhla řadou úspor. Náklady byly o 1 milion nižší než v předešlém roce a o 4 miliony nižší než v letech následujících. Z těchto údajů můžeme tedy vyvodit, že další způsob jak dosáhnout lepšího výsledku hospodaření je zaměřit se na snížení nákladů v hlavní činnosti. K navýšení nákladů v dalším roce došlo především v položce opravy a udržování majetku a mzdy zaměstnanců. Zde by se škola měla zaměřit na opravované položky a údržbu, jejichž náklady vzrostly z 557 tisíc na 2 134 tisíc, což je téměř čtyřnásobek. Samozřejmě není možné, aby škola přestala opravovat a udržovat majetek, nicméně bych doporučil, aby škola zavedla například přísnější normy jak s majetkem zacházet, ve snaze předejít neočekávaným výdajům za opravy.

5. Závěr

Téma bakalářské práce bylo zaměřeno na příspěvkové organizace a jejich hospodaření z teoretického a praktického pohledu. Příspěvkové organizace nejsou zakládány za účelem dosažení zisku, nýbrž poskytováním veřejných služeb a jsou financovány ze státního rozpočtu.

Teoretická část byla zaměřena na obecnou charakteristiku a hospodaření příspěvkových organizací. V jednotlivých podkapitolách jsou popsány dva stěžejní typy příspěvkových organizací a to organizace zřízené organizační složkou státu a organizace územních samosprávných celků. Dále je zde rozebrána hlavní a doplňková činnost organizací, jejich založení a vznik a v poslední řadě také hospodaření s majetkem. Tyto poznatky z teoretické části jsou pak uvedeny na konkrétní příspěvkové organizaci v praktické části.

Praktická část bakalářské práce byla zaměřena na hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost základní školy. Cílem bylo zhodnocení hospodaření školy v letech 2008 až 2012. Stanoveného cíle bylo dosaženo za použití metody deskripce, provedením analýzy hospodaření za období let 2008 až 2012 a následnou komparací sledovaných údajů. Pro praktickou část byla vybrána Základní škola Hustopeče, Komenského 163/2. Analýza byla zaměřena především porovnání výnosů a nákladů v jednotlivých letech a srovnání dosažených hospodářských výsledků. Zdroji informací pro analýzu byli interní dokumenty školy, konkrétně se jednalo o výsledovky podniku, které byly přehledně seříděny a zpracovány do tabulek.

Největší položku výnosů tvořily ve všech letech příspěvky ze státního rozpočtu, druhou nejvyšší výnosovou položkou byl příspěvek zřizovatele. Školu navštěvuje poměrně vysoký počet žáků, což má pozitivní vliv na výši dotace ze státního rozpočtu. Zdrojem příjmů školy byla také doplňková činnost.

Největší položku nákladů tvořily ve všech letech mzdy zaměstnanců, druhým nejvyšším nákladem bylo zákonné sociální pojištění. Škola v každém sledovaném roce prováděla opravy zařízení a budov a investovala do modernizace a zlepšení celkového prostředí školy.

Ze zjištěných výsledků, bylo vidět, že škola dosahuje poměrně nestabilního hospodářského výsledku, který byl v letech 2009, 2011 a 2012 záporný, v roce 2008 nulový a pouze v roce 2010 kladný. Těchto výsledků bylo dosaženo, i přes snahu posilovat rozpočet získáváním účelových dotací na financování potřeb školy, a i přes dodržování norem a úsporného hospodaření se svěřenými prostředky v souladu s jejich účelem. V závěrečné kapitole zaměřené na zhodnocení výsledků hospodaření, jsem škole navrhnul řešení jak v následujících letech dosahovat lepších hospodářských výsledků. Návrh vycházel především z let, ve kterých škola nedosahovala záporného hospodářského výsledku. Jednalo se především o záměr navýšit výsledek hospodaření v doplňkové činnosti, jako tomu bylo v roce 2008 nebo provedení úspor v nákladech konkrétních let.

Dalším faktem, který vyplynul z provedené analýzy hospodaření této školy, byl poznatek, že škola je zcela závislá na příspěvku zřizovatele a dotacích ze státního rozpočtu. Tento poznatek vychází z toho, že dva nejvyšší zdroje příjmu jsou příspěvky ze státního rozpočtu a dotace od zřizovatele. Fakt potvrzuje teoretickou část bakalářské práce zaměřenou na fungování a financování příspěvkových organizací.

Seznam použité literatury

1. HANZLOVÁ, Olga a kol. *Účetnictví, daně a mzdy v nevýdělečné organizaci*. Praha: Verlag Dashöfer nakladatelství. ISBN 80-86229-42-4.
2. HAVLAN, Petr. *Česká příspěvková organizace v kostce: (aneb její majetkoprávní podstata ve dvou aktuálních podobách)*. *Justičná revue: časopis pro právní praxi*, Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR, Roč. 56, č. 6-7, s. 803 – 811, 9 s. ISSN 1335-6461. 2004. s. 803-804.
3. MOCKOVČIAKOVÁ, A. – PROKÚPKOVÁ, D. – MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2009*. Praha : ASPI, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.
4. REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2007. 310 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
5. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3.vyd. Praha: EKOPRESS, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

Legislativa:

6. zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
7. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
8. zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
9. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
10. vyhláška Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.
11. zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě

Elektronické zdroje:

12. Základní škola Hustopeče, Komenského 163/2.

z: <http://www.zshuskom.cz>

13. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR.

z: <http://www.msmt.cz/>

Interní materiály základní školy:

14. Zřizovací listina Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2

15. Výroční zprávy Základní školy Hustopeče, Komenského 163/2

Seznam zkratek:

MF- ministerstvo financí

ČR- česká republika

MŠMT- ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

VH- Výsledek hospodaření

HČ- hlavní činnost

DČ- doplňková činnost

DHM- dlouhodobý hmotný majetek

DNM- dlouhodobý nehmotný majetek

ZŠ. Základní škola

Ostrava 2013

Prohlašuji, že

jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

Beru na vědomí, že Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§35 odst.3);

souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona; bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití, mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do její skutečné výše).

V Ostravě dne: 13. 11. 2012

Michal Melišky